

SAK 25/20 FORLIKSRÅD HALLINGDAL

Saksopplysning

Eventuelt felles forliksråd for Hallingdal har vore drøfta fleire gonger i Regionrådet for Hallingdal, m.a. i [sak 09/17](#).

I sak 17/19 var leiarane i forliksråda i Hallingdal og for namsmannen invitert til å orientere om og drøfte framtidig organisering av forliksråd i Hallingdal. Det vart gjort slikt vedtak:

- 1. Med bakgrunn i drøfting med leiarar i Forliksråda i Hallingdal vil Regionrådet for Hallingdal oppmode forliksråda i samarbeid med politiet om å setja i gang eit arbeid med å vurdere felles forliksråd for kommunane i Hallingdal.*
- 2. Framdrift i arbeidet bør vera slik at event. felles forliksråd kan bli etablert i samband med neste val av forliksråd, 2020.*

Det vart oppretta ei arbeidsgruppe for å utgreie. Arbeidsgruppa har vore representantar for dagens forliksråd: Torleif Dalseide (Ål), Kirsten Brenno (Hemsedal), Anders Frydenlund (Flå), Anders Ilsøy (Hol), Nils Rodegård (Nesbyen), Ludvig Munkejord (Gol).

Kommunedirektør Hege Mørk har vore sekretær for arbeidsgruppa.

Det etterfylgjande er arbeidsgruppa sine vurderingar og forslag:

Domstolloven §27 fastsetter at hver kommune skal ha et forliksråd. Forliksrådene skal bestå av 3 lekdommere (og 3 varamenn) som velges av kommunen, normalt for en periode på 4 år. Valget skal foregå innen 15. oktober i året etter valgåret. Den alminnelige namsmann er sekretariat for forliksrådene i sitt distrikt. Kommuner som har samme sekretariat og som ligger i samme domssogn, kan med minst 2/3 flertall i kommunestyret beslutte å ha felles forliksråd. Kommunestyret må med samme flertall være enige om hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvordan det skal sikres at det blant medlemmer og varamedlemmer er både kvinner og menn. Felles forliksråd kan opprettes uavhengig av funksjonsperioden.

Forliksrådets behandling av saker omhandles i Tvistelovens kap 6. Hensikten med forliksrådet er å forsøke å mekle mellom partene, for å komme frem til et forlik. Et forlik i forliksrådet er bindende for partene. Forliksrådet har også myndighet til å avsi dom dersom en av partene krever det. Dersom saken gjelder pengekrav på over 125 000, må begge parter være enige i at forliksrådet skal avsi dom. De aller fleste sakene i forliksrådet gjelder pengekrav.

Arbeidsgruppen har vurdert 3 alternativ; Ett felles kontor, to kontor og seks kontor som i dag. For alle tre alternativ har arbeidsgruppen vurdert fordeler og ulemper ved følgende tema:

- Økonomi
- Lokalkunnskap
- Habilitet
- Rekruttering av meddommere
- Brukere
- Fagmiljø, trening i saksbehandling
- Lokalisering

Antall saker hvor det har vært gjennomført rettsmøte er følgende (gjennomsnitt for 18/19):

- Hol: 12
- Ål: 8
- Hemsedal: 8
- Gol: 9
- Nesbyen: 9
- Flå: 2

Totalt antall behandlede saker i Hallingdal ligger på rundt 2 500 saker per år. Dette er alle saker som stort sett behandles av sekretariatet; Forkynnelser, forlik før behandling, uteblivelsesdommer, utlegg, gjeldsordning.

Økonomi:

Forliksrådet skal, uansett saksmengde, ha minst kr. 20 000,- til fordeling mellom de tre medlemmene per år. For hver sak der partene blir innkalt til møte i forliksrådet blir det utbetalt samla godtgjørelse på kr. 706,-. Godtgjørelse pr. sak (kr.706,-) blir ikke utbetalt før saksmengden er så stor at en går over minstebeløpet på kr. 20 000,- . Fordelingen mellom medlemmene blir avgjort av forliksrådet selv.

For fraværssaker blir det utbetalt kr. 132,- pr. sak.

For staten vil det bli kostnadsbesparende med færre forliksråd. Med flere saker, og bedre trening i saksbehandling kan forliksrådet rekke flere saker per møte, og kan derfor få mer godtgjørelse til utbetaling. Tapt arbeidsfortjeneste gis. Med ett forliksråd i Hallingdal blir det i gjennomsnitt 4,8 saker per møte (møte 1 dag per måned i 10 måneder)

Lokalkunnskap:

Fordeler med færre kontor er større nøytralitet, graden av likebehandling av sammenlignbare saker kan øke, forliksrådet vil være mer profesjonelt. Ulempen er at det kan bli lengre reiseavstand.

Fordelen med flere kontor er at rådet kjenner godt til lokale forhold og kulturen. Dette kan gi trygghet for partene, men de samme forhold kan også være en ulempe. Nærhet til rettslokalet kan være en fordel.

Habilitet:

Færre kontor er en fordel. Det vil være færre tilfelle av habilitetsproblematikk. Der hvor det ikke foreligger habilitet, vil kjennskap til dommer / parten kunne være ubehagelig for begge parter.

Rekruttering av meddommere:

Fordelen er flere personer å velge mellom. Kan være lettere å få personer til å stille som medlem i og med at det er mindre risiko for habilitet / behandle saker til bekjente. Ulempen er lengre reiseavstand for dommer. Lokalkunnskap kan også her være både en fordel og ulempe. Saksmengden ved færre kontor kan føre til flere møter (om lag 10 møter per år) og kan komme i konflikt med arbeid.

Brukere:

Fordelen med færre kontor er at brukerne vil møtes med større profesjonalitet og likhetsbehandling, rettsikkerheten vil styrkes. Det vil også minske problematikken rundt habilitetsspørsmål og for nært kjennskap til brukere som kan påvirke dommerne. Ligger en viss ulempe i reiseavstand.

Fagmiljø, trening i saksbehandling:

Økt saksmengde gir forlikrådsmedlemmer nødvendig mengdetrening som igjen øker kvaliteten på arbeidet. Det kan være vanskelig å tilegne seg gode rutiner og erfaring som sikrer en effektiv og god saksbehandling dersom et forliksråd har få saker per år. Klientene kan dermed møte større profesjonalitet i et felles forliksråd mellom flere kommuner som har større frekvens på de ulike sakstypene.

Lokalisering:

Ved ett felles forliksråd er arbeidsgruppen enige om at Gol som fysisk lokalisering for forlikrådsmøtene er det beste alternativet. Møterommet som benyttes er godt egnet, og Gol er også det naturlige transportknutepunktet for hele Hallingdal, spesielt med tanke på bruk av offentlig transport. Sekretariatet for forlikrådene ligger i dag til Gol. Rettssenteret på Nesbyen kan være et alternativ, men fremstår som mindre sentralt, både i forhold til hvor sakene i dalen oppstår og offentlig transport.

Ved to forliksråd er fortsatt Gol det beste alternativet for nedre Hallingdal. For øvre Hallingdal er det mest naturlig å se på Hol kommunehus som geografisk lokalisering. En eventuell opprettelse av felles forliksråd vil ikke påvirke arbeidsplasser i kommunene. Sekretariatet for samtlige forliksråd ligger i dag til ansatte hos namsmannen i Gol.

Flertallet i arbeidsgruppen innstiller på 1 forliksråd, med 2 forliksråd som alternativ nr. 2.

Dersom kommunestyrene vedtar at det skal være ett forliksråd i Hallingdal, må det i samme sak bestemmes hvordan det skal velges medlemmer fra hver kommune. Et forslag er at 3 kommuner velger medlemmer og 3 kommuner velger varamedlemmer for en periode, og at man bytter på neste periode. Det må også sikres medlemmer /varamedlemmer av begge kjønn.

Se notatet fra arbeidsgruppen for utfyllende argumentasjon.

Forslag til vedtak (dagleg leiar)

1. Regionrådet for Hallingdal vil rå Hallingtinget til å gjera vedtak om at kommunane i Hallingdal gjer slikt vedtak:
 - a. Det blir oppretta eit felles forliksråd for kommunen Hol, Ål, Gol, Hemsedal, Nesbyen, Flå. Det nye forlikrådet får namnet Hallingdal forliksråd.
 - b. Felles forliksråd skal tre i kraft frå
 - c. Forlikrådet skal ha 3 leddommarar og 3 varamedlemmer. Representasjon frå kommunane skal endrast for kvar periode. Fyrste periode har Hol, Gol og Flå leddommarar og Ål, Hemsedal og Nesbyen har varamedlemmer.
 - d. Leiarvervet skal rullere for kvar valperiode i rekkefølge; Hol, Ål, Gol, Hemsedal, Flå, Nesbyen.
 - e. Sekretariatet blir lagt til Gol og betjent av Midtre Hallingdal lensmannskontor, som i dag.

Hallingdal 22.5.2020
Knut Arne Gurigard
Dagleg leiar

Vedlegg:

Utvalte tema – vurdering av fordelar og ulemper ved tre ulike alternativ; eitt, to og seks forliksråd i Hallingdal

Utvalgte tema – vurdere fordeler og ulemper ved tre forskjellige alternativ; ett, to og seks forliksråd i Hallingdal

Økonomi - Torleif

Ett kontor i Hallingdal	To kontor i Hallingdal	Seks kontor i Hallingdal
Fordeler:	Fordeler:	Fordeler:
Ulemper:	Ulemper:	Ulemper

Forliksrådets økonomi:

Det er tvistelovforskriften §2 som regulerer forliksrådets godtgjersler.

Forliksrådet skal, uansett saksmengde, ha minst kr.20.000,- til fordeling mellom dei tre medlemmene. For kvar sak der partane blir innkalla til møte i forliksrådet blir det utbetalt ei samla godtgjersle på kr.706,-. Godtgjersle pr.sak (kr.706,-) blir ikkje utbetalt før saksmengda er så stor at ein går over minstebeløpet på kr.20.000,- . Fordelinga mellom medlemmene blir avgjort av forliksrådet sjølv. For fraværssaker m.v blir det utbetalt kr.132,- pr. Sak

	Gjennomsnitt antall saker 18/19	Godtgj. fraværssaker	Samla godtgjøring	Godtgj. pr. Møtesak i gjennomsnitt
Hol	12	8 550	20 000	950
Ål	8	5 700	20 000	1 800
Hemsedal	8	5 700	20 000	1 800
Gol	9	6 468	20 000	1 500
Nes	9	6 468	20 000	1 500
Flå	2	1 452	20 000	9 200
Sum	48	34 320	120 000	

Hallingdal forliksråd:	48 saker/år x 706=33.888 +34320	61.900,-	706,-
Ål/Hol forliksråd:	20 saker/år x 706=14.120 +14256	28.400,-	706,-
Hemsedal/Gol/Nesbyen/Flå:	28 saker/år x 706=19.768 +20064	39.800,-	706,-

For medlemmene i forliksrådet vil ein truleg kunne handsame noko fleire saker pr. «møtetime» når det er fleire saker pr. møte samanlikna med det ein maktar når det berre er ei eller to saker pr. møte, slik det stort sett er i dag med seks forliksråd. Møtetida kan bli litt meir effektiv. På den andre sida blir det litt meir køying pr. møte for dei fleste medlemmene om ein slår saman råda enn når ein har seks råd. Godtgjersle pr.sak blir mindre med felles råd enn i dag. Meir saker pr. medlem gir meir trening og vil vel gjere at ein brukar litt mindre tid på etterarbeid, men forskjellen blir neppe stor. For staten blir det noko rimelegare med færre forliksråd fordi det blir færre «minstebeløp på kr.20000,-Som ein ser av tabellen vil eitt forliksråd koste om lag kr.62000/år og to forliksråd koste om lag kr68000,- Seks forliksråd som i dag kostar staten om lag kr.120.000,-/år. Kjøyregodtgjersle og

SAK 25- 20, VEDLEGG 1

eventuell godtgjersle for tapt arbeidsforteneste blir utbetalt utanfor minstebeløpet på kr.20000,- pr. Råd. Dokumentert tapt arbeidsforteneste kan utbetalast med maks. kr.750,- pr. dag. Disse godtgjerslene blir samla sett noko mindre med færre forliksråd fordi det blir færre medlemmer totalt sett. I dag 36 medlemmer kontra 6 med to råd og 3 med berre eitt råd.

Det er i praksis maks.10 månader med rettsmøte i året pga rettsferie om sommaren og i desember. Med eitt forliksråd for heile Hallingdal blir det i gjennomsnitt 48 saker/10 møter = 4,8 saker/møte. Vanlegvis vil ein difor gjennomføre møtesakene med eitt møte pr. måned. Unntaksvis vil det kunne vere månader der ein må ha to møte pga at sakene må handsamast innanfor fristane i lova og at dei kjem ulikt inn til forliksrådet.

Kjøregodtgjørelse.

Legge ved tvistelovsforakriften om godtgjøring til dommerene

Lokalkunnskap – Kirsten

Ett kontor i Hallingdal	To kontor i Hallingdal	Seks kontor i Hallingdal
Fordeler: <ul style="list-style-type: none">• Større nøytralitet• Kan bli større reiseavstand for klager og motpart• Øker graden av likebehandling av sammenlignbare saker• Et mer profesjonelt råd	Fordeler:	Fordeler: <ul style="list-style-type: none">• Rådet kjenner godt til lokale forhold• Kjenner kulturen• Gir trygghet for partene• Nærhet til rettslokalet Kan være både en fordel og ulempe
Ulemper:	Ulemper:	Ulemper:

Habilitet – Kirsten

Ett kontor i Hallingdal	To kontor i Hallingdal	Seks kontor i Hallingdal
Fordeler: Mindre sjanse for at det kan være familiemedlemmer eller nære/ kjente som kommer til mekling	Fordeler:	Fordeler:
Ulemper:	Ulemper:	Ulemper: Større mulighet for å komme i den situasjonen at det er nære slektninger eller venner/naboer som er klager eller motpart. Kjennskap mellom dommere og brukere kan være ubehagelig i tilfelle det ikke foreligger inhabilitet.

Rekruttering av meddommere – Anders

Ett kontor i Hallingdal	To kontor i Hallingdal	Seks kontor i Hallingdal
<p>Fordeler:</p> <p>Lettere å rekruttere, flere mennesker ca 20000 å velge i, største muligheten for høy kvalitet på rådet.</p> <p>Meget liten sannsynlighet for habilitets utfordringer.</p>	<p>Fordeler:</p> <p>Bra grunnlag å rekruttere fra ca 10000 mennesker. Bedrer muligheten for å ha høy kvalitet på rådet.</p> <p>Liten mulighet for habilitets utfordring.</p>	<p>Fordeler:</p> <p>Stor lokalkjennskap.</p> <p>Kort reisevei for dommere.</p> <p>“Tryggere” da rådsmedlemmer kjenner hverandre bedre.</p>
<p>Ulemper:</p> <p>Lang kjøreavstand til møter kan gjøre at færre ønsker å delta som dommer.</p> <p>Liten eller ingen lokalkjennskap</p> <p>Saksmengden kan føre til flere faste møter og at oppdraget som meddommer da kommer i konflikt med ordinært arbeid.</p>	<p>Ulemper:</p> <p>Lengre kjøreavstand enn ved 6 råd kan medføre at færre viser interesse som dommere.</p> <p>Mindre lokalkjennskap.</p>	<p>Ulemper:</p> <p>“Stor lokal kjennskap”</p> <p>Lite antall å velge blant, øker muligheten for habilitets utfordringer.</p> <p>Større mulighet for lav kvalitet på rådet. (“ta de vi får”)</p>

Slik jeg vurderer det er Hallingdal mest tjent med 2 Forliksråd, ett lokalisert på Gol/Nesbyen for å betjene kommunene Hemsedal, Gol, Nesbyen og Flå og ett lokalisert Ål/Hol for å betjene “øvre” del av dalen. Mengden innbyggere er ganske lik med en slik fordeling, dette gjør at rekruttering kan skje med ca 10000 innbyggere til hvert av disse Forliksrådene.

Lokalisering – Anders Ilsøy

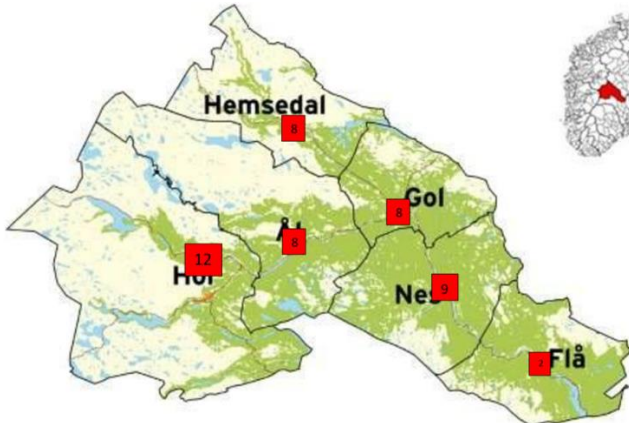
Ett kontor i Hallingdal	To kontor i Hallingdal	Seks kontor i Hallingdal
Fordeler:	Fordeler:	Fordeler:
Ulemper:	Ulemper:	Ulemper:

Ved ett felles forliksråd er man enige om at Gol som fysisk lokalisering for forliksrådsmøtene er det beste alternativet. Møterommet som benyttes er godt egnet, og Gol er også det naturlige transportknutepunktet for hele Hallingdal, spesielt med tanke på bruk av offentlig transport. Rettssenteret på Nesbyen kan være et alternativ, men fremstår som mindre sentralt, både i forhold til hvor sakene i dalen oppstår og offentlig transport.

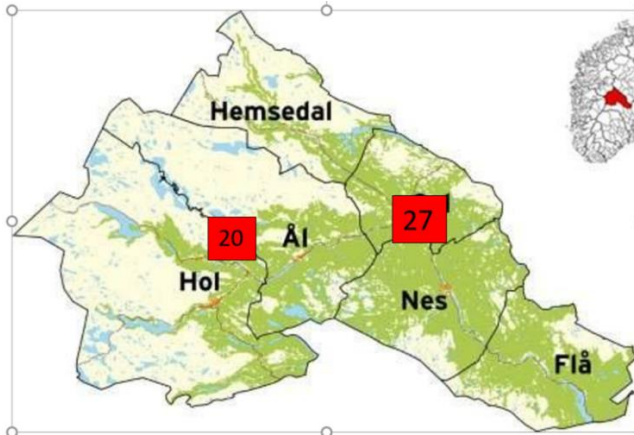
Ved to forliksråd er fortsatt Gol det beste alternativet for nedre Hallingdal. For øvre Hallingdal er det mest naturlig å se på Hol kommunehus som geografisk lokalisering.

SAK 25- 20, VEDLEGG 1

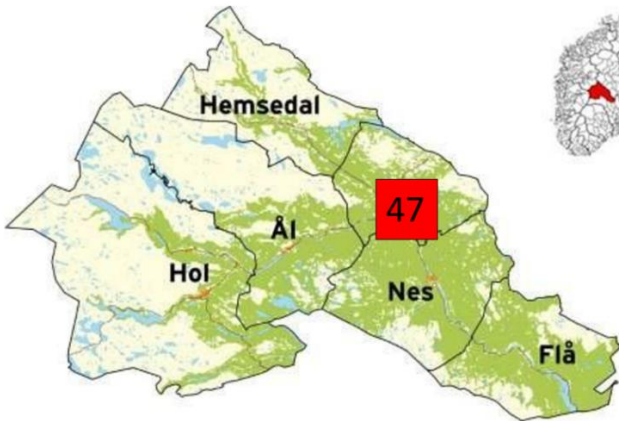
Dagens situasjon (gjennomsnittantall):



To forliksråd



Ett forliksråd



Dersom det blir innstilt på 2 forliksråd, bør arbeidsgruppen gi anbefaling om lokalisering.

Dersom innstillingen blir 1 forliksråd, bør Hol kommune behandle det til sist (Dersom Ål går for 1 kontor, vil det kunne ha betydning for hva Hol bestemmer)

Høre med politiet om hva de anbefaler i forhold til lokalisering.

Brukere – Nils

Ett kontor i Hallingdal	To kontor i Hallingdal	Seks kontor i Hallingdal
Fordeler:	Fordeler:	Fordeler:
Ulemper:	Ulemper:	Ulemper:

Formålet med ett Forlikråd i hver kommune er størst mulig tilgjengelighet for alle. Nærhet for brukerne og lokal forankring. Alle skal ha mulighet til å få prøvd sin sak uten alt for store kostnader.

Forlikrådet skal ha god lokalkunnskap og være en instans på lavest mulig nivå slik at mindre tvistesaker kan bli prøvd uten å belaste rettsystemet for øvrig.

Statistikk viser at antall saker som behandles i Forlikrådene har gått ned, i små kommuner kan det bli veldig få saker. Mange saker går direkte til Namsmannen og ikke via Forlikrådene. Det svakker kompetansen til Forlikrådene og kan gå utover brukernes rettsikkerhet. Ikke minst trening i å skrive dommer blir mangelfull og det kan medføre mindre profesjonalitet i behandling av tvistesaker.

Ved å slå sammen Forlikråd, vil saksmengden for dommerne øke. De får større kompetanse og trening i å gjennomføre rettsmøtene og bedre trening i å skrive dommer. Brukerne vil møtes med større profesjonalitet og likhetsbehandling, rettsikkerheten vil styrkes. Det vil også minske problematikken rundt habilitetsspørsmål og for nært kjennskap til brukere som kan påvirke dommerne.

Det blir en vurdering om brukerne er tjent med ett eller to Forlikråd i Hallingdal. Nærheten til brukerne og tilgjengeligheten for alle, kan reduseres hvis avstandene blir for store. Dette gjelder for så vidt både brukere og dommere. Imidlertid er mobiliteten i dag så stor at fordelene med bedre kompetanse på dommere og gjennomføring av rettsmøter i stor grad vil oppheve ulempene med større avstand. Brukerne er utvilsomt best tjent med at dommerne i Forlikrådet får størst mulig kompetanse i tvistebehandling og domsavsigelse.

Fagmiljø, trening i saksbehandling – Ludvig

Organiseringen av forlikrådsordningen er i dag slik at det skal være et forlikråd i hver kommune. For mindre kommuner kan dette være problematisk på grunn av en svært begrenset saksmengde. Få saker i året medfører at forlikrådsmedlemmene får liten erfaring med tvisteløsning. Dette kan gå utover sakens behandling og føre til at partene får en dårlig erfaring med forlikrådene. En løsning med å slå sammen flere forlikråd kan skape større likebehandling for partene og føre til rettsikkerheten blir bedre ivaretatt.

Økt saksmengde gir forlikrådsmedlemmer nødvendig mengdetrening som igjen øker kvaliteten på arbeidet. Det kan være vanskelig å tilegne seg gode rutiner og erfaring som sikrer en effektiv og god saksbehandling dersom et forlikråd har få saker per år. Klientene kan dermed møte større

SAK 25- 20, VEDLEGG 1

profesjonalitet i et felles forliksråd mellom flere kommuner som har større frekvens på de ulike sakstypene.

Det sier seg selv at eksempelvis et eget forliksråd i Flå, som år om annet ikke har meglingsaker i det hele tatt, kan ha liten erfaringsbase å stille opp med når det først kommer en meglings sak på bordet. Det kan medføre at saker som med god meglingskompetanse kunne blitt løst med et rettsforlik i forliksrådet, i stedet blir ført til tingretten. Det er i så fall oftest en økonomisk, menneskelig og samfunnsressursmessig mindre god løsning.

De fleste forliksråd i Hallingdal har i dag et titalls meglingsaker pr år (varierer fr 2 – 12) med et bredt spekter av problemstillinger. Dette er for lite til å sikre den nevnte kvaliteten. Slår vi sammen til ett eller to felles forliksråd i Hallingdal er det klart å foretrekke for å sikre en kvalitativt god saksbehandling i møtene. Det er imidlertid ikke sikkert det er stor forskjell i dette aspektet hva gjelder ett eller to råd, men seks råd som i dag er ikke å anbefale.

Ett kontor i Hallingdal	To kontor i Hallingdal	Seks kontor i Hallingdal
Fordeler: Best mengdetrening Best kompetanse Best kvalitet	Fordeler: Bra mengdetrening Bra kompetanse Bra kvalitet	Fordeler: Oversiktlig saksmengde
Ulemper: Størst saksmengde, mest arbeid	Ulemper: Større saksmengde, mer arbeid	Ulemper: Lite mengdetrening Usikker kompetanse Risikabel kvalitet

Dersom det blir ett eller to felles kontor: Hvordan skal medlemmene velges. Skal alle kommunene være representert? Foreligger det regler for dette? Forslag; Hver kommune oppnevne en person, og delegere til Regionrådet å velge faste medlemmer, leder og vara. Si noe om krav om 2/3 flertall i kommunestyret. Sitte hele perioden, eventuelt bytte med vara etter halve perioden.

Ha en informasjonssak på Hallingtinget, før det legges frem sak i kommunestyret.

Flertallet i arbeidsgruppe innstiller på 1 forliksråd, med 2 forliksråd som alternativ nr. 2.